

Елаборат о мрежи јавних
предшколских установа на
територији града Зајечара
за период од 2025. до 2030.
године

САДРЖАЈ:

Увод.....	
Правни основ.....	
Извор података.....	
Критеријуми и принципи Одлуке о мрежи јавних предшколских установа.....	
Географске карактеристике.....	
Саобраћајна повезаност.....	
Демографски подаци, знање и људски ресурси.....	
Становништво (број становника и стопа раста).....	
Локална привреда.....	
Тржиште рада.....	
Култура.....	
Туристички потенцијал.....	
Индустрија.....	
Јавне установе предшколског образовања и васпитања.....	
Предшколска установа "Ђулићи" Зајечар.....	
Године изградње вртића.....	
Пријем деце у вртић (поступак).....	
Васпитно образовни рад.....	
Подршка у психофизичком развоју.....	
Сарадња са родитељима.....	
Основне школе и издвојена одељења основних школа.....	
Закључак.....	

Увод

Циљ израде Елабората представља подлогу за доношење Одлуке о мрежи јавних предшколских установа на територији града Зајечара као и унапређењу и даљем развоју образовања и васпитања у граду Зајечару, а у складу са општим и посебним циљевима и стандардима који су за ову област одређени Законом о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 - др. закон, 6/2020, 129/2021 и 92/2023), Законом о предшколском васпитању и образовању ("Сл. гласник РС", бр. 18/2010, 101/2017, 113/2017 - др. закон, 95/2018 - др. закон, 10/2019, 86/2019 - др. закон, 157/2020 - др. закон, 123/2021 - др. закон и 129/2021) и Стратегијом развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године („Сл. гласник РС“, бр. 63/2021).

Правни основ

1. Закон о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 - др. закон, 6/2020, 129/2021 и 92/2023)
2. Закон о предшколском васпитању и образовању ("Сл. гласник РС", бр. 18/2010, 101/2017, 113/2017 - др. закон, 95/2018 - др. закон, 10/2019, 86/2019 - др. закон, 157/2020 - др. закон, 123/2021 - др. закон и 129/2021)
3. Уредба о критеријумима за доношење акта о мрежи јавних предшколских установа и акта о мрежи јавних основних школа („Сл. гласник РС“, бр. 21/2018)
4. Стратегија развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године („Сл. гласник РС“, бр. 63/2021).

Извор података

Приликом израде Елабората и Одлуке о мрежи јавних предшколских установа на територији града Зајечара коришћени су подаци и документација из следећих извора:

- подаци Одељења за привреду и друштвене делатности Градске управе града Зајечара
- Профил града Зајечара из 2015. г.
- План развоја града Зајечара 2023-2029. г.
- Матичне службе
- Пописа становништва

- Републичког завода за статистику
- Предшколска установа "Ђулићи" Зајечар.

Критеријуми и принципи Одлуке о мрежи јавних предшколских установа

Приликом израде Одлуке о мрежи јавних установа на територији града Зајечара уважавани су принципи: једнаког права и доступности; потпуног обухвата деце одговарајућег узраста за похађање обавезног програма припреме детета пред полазак у школу (припремни предшколски програм); рационалности мреже; организациони (у смислу целисходног формирања васпитних група); ефикасности и ефектности истовремено и исказане потребе породица за програмом предшколског васпитања и образовања у различитом трајању (целодневни, полудневни), а све у складу са географским, демографским, културним, економским, еколошким и другим карактеристикама града Зајечара.

Мрежа јавних предшколских установа, утврђена Одлуком о мрежи јавних предшколских установа на територији града Зајечара, треба да допринесе даљем развоју и унапређењу васпитања и образовања деце предшколског узраста у јавним предшколским установама у граду Зајечару, у складу са општим и посебним циљевима и стандардима, које за ову област одређује Закон о основама система образовања и васпитања и други прописи.

Географске карактеристике

Територија града Зајечара обухвата 29.47% територије Зајечарског округа, као и 1.21% од укупне територије Републике Србије.

Град Зајечар се налази у централном делу Тимочке Крајине и обухвата Зајечарску котлину, источни део Црноречке и северни део Књажевачке котлине, као и јужне делове Неготинске крајине. Површина територије града Зајечара је 1.069 км² (око 15 % површине Тимочке крајине).

Град Зајечар, географски, административни, политички и културни центар Зајечарског управног округа, налази се у Зајечарској котлини (између 43°54' и 43°42' северне географске ширине, 22°07' и 22°24' источне географске дужине и 137 м апсолутне надморске висине), на 11 км од границе према Бугарској, у међуречју и на саставцима Црног и Белог Тимока. Град је првобитно лежао на десној обали Црног Тимока, простирући се до брда Краљевица. Временом се ширио ка левој обали Црног Тимока и према западу.

На територији града Зајечара преовлађује брдско-планинско земљиште, са Зајечарском котлином у центру. Територију града Зајечара пресецају Црни и Бели Тимок, који се код Вражогрнца спајају у Велики Тимок. Ова три Тимока чине основу речног система Тимок, који чини основу хидрографске мреже овог краја. Поред њих, територију града пресецају мање речице (Лубничка река, Леновачка река, Горња Бела Река, Ласовачка река и др.)

На територији града нема природних језера, али постоје три вештачка (акумулациона) језера: Грлишко, Рготско и језеро Совинац. Грлишко и језеро Совинац служе за водоснабдевање, док је

Рготско језеро настало сакупљањем воде у ископима (мајданима) кварцног песка код села Рготине. На територији Зајечара позната су два термоминерална извора: Гамзиградска Бања и Николичево.

Табела 1. Географски положај града

Зајечар - лична карта	
Географски положај	
Површина	1.069 km ²
Број насеља	42
Број становника	48521
Округ	Зајечарски са око 96715
Удаљеност од главног града	Око 240 km

Саобраћајна повезаност

Град лежи на главним саобраћајницама Тимочке Крајине, где се укрштају путеви различитог нивоа и значаја, а магистрални правци ка Видину и Софији су, поред магистралног пута Београд – Доњи Милановац – Кладово – Неготин и даље, једина и најкраћа путна мрежа Европе и осталог дела наше земље ка северној Бугарској и јужној Румунији и даље према Црноморском басену што Зајечару даје посебан међународни значај.

Зајечар, као један од важнијих центара у Србији, повезан је са међународним путем "коридор 10" и граничним прелазом са Бугарском "Вршка Чука" удаљеним 7 км. Најближи аеродром је у Нишу на 100 км, а лука Прахово на Дунаву је удаљена 70 км.

Поред путничког и железничког саобраћаја развијен је и теретни саобраћај и скоро све железничке станице у граду Зајечару имају индустријски колосек, тако да се железницом са подручја града Зајечара транспортује добар део индустријске робе и пољопривредних производа. Подручје града пресецају пруге нормалног колосека Ниш – Зајечар – Прахово и Ниш – Зајечар – Београд.

Град Зајечар је повезан са:

- међународним путем “коридор 10”,
- магистралним путевима М5 и М25,
- 80 км до аутопута Е75,
- до аеродрома у Нишу 100 км,
- до луке Кладово 100 км,
- до луке Прахово 70 км,
- до луке Видин 60 км.

Што се ваздушног саобраћаја тиче сам град Зајечар нема аеродром, али је од је аеродрома у Нишу удаљен 100 км, а од аеродрома у Софији 240 км.

Град Зајечар лежи на реци Тимок која није пловна, али је удаљен:

- до луке Кладово 105 км,
- до луке Прахово 70 км,
- до луке Видин 60 км.

Демографски подаци, знање и људски ресурси

На територији града Зајечара налазе се 42 насељена места и изузев самог града сва остала су сеоска. У погледу броја становника и величине сеоских насеља ова села су различитог типа. Према броју становника, највећа насеља су: Велики Извор (2036), Грљан (1914), Звездан (1414), Рготина (1017). На другој страни нека насеља имају близу стотинак становника: Лесковац (80), Прлита (90), Јелашница (100) итд.

Табела 2. Општи подаци о насељима и катастарским општинама

	Град	Округ
Број насеља	42	173
Просечна величина насеља (km ²)	25.4	20.9
Број градских насеља	1 (5 MZ)	5
Број осталих насеља	41	168
Број катастарских општина	41	169
Просечна величина катарстаске општине (km ²)	25,4	20,9

Статистички годишњак из 2014. године

Табела 3. Основно поређење града и окружења, површина и становништво

	Површина (km ²)	Удео у укупној површини (%)			Становништво укупно	Удео становништва			Густина насељености Србије
						града	округа	Србије	
Урбана зона	97	9.07	2.68	0.11	32448	66,87	31.81	0.53	393
Рурална зона	972	90.93	26.82	1.10	16073	33,12	17.75	0.29	22
Град	1.069	100	29.47	1.21	48521	100	49.56	0.83	56
Округ	3.624	/	100	4.1	96715	/	100	1.67	33
Србија	88.509	/	/	100	7.186.862	/	/	100	81

Попис из 2022. године

Становништво (број становника и стопа раста)

Становништво је најважнији фактор укупног развоја града Зајечара карактерише процес демографског пражњења. Укупан број становника у граду Зајечару константно се смањује, посебно број радно способног становништва и младих.

Број становника града Зајечара учествује са 66,87% у укупном броју становника Зајечарског округа, а са 0.83% у укупном броју становника Републике Србије. Густина насељености је скоро двострука у односу на ниво Округа, али је за 30-так % испод просека густине насељености на нивоу Републике. Изразита је и разлика у проценту насељености урбаних и руралних подручја. Па тако, док је у граду настањено 66,87 % од укупног броја становника, у селима тај проценат износи свега 33,12 %. Густина насељености у урбаној зони износи чак 393 становника на км², док је у селима свега 22 становника по км². На територији града налази се град Зајечар, као средиште, са 46 месних заједница и 48521 становника по попису из 2022. На основу процене РЗС-а резултати задњег пописа из 2022. године показују да је број становника опао у односу на 2010. годину, која је користила податке РЗС-а пописа из 2002. године.

Према попису из 2022. г. град Зајечар има укупно 32448 становника, што чини 66,87% од укупног броја становника. Знатније смањене градског становништва последица је значајнијих миграција градског у односу на сеоско становништво у граду. Имајући у виду негативну стопу природног прираштаја може се закључити да је укупно смањење становништва последица негативног природног прираштаја, а да је знатније смањење градског у односу на сеоско становништво последица веће склоности градског становништва ка миграцији (пре свега младих људи) према већим центрима или иностранству.

У укупном становништву, што је и ситуација на целој територији Србије већи је број жена од броја мушкараца. Карактеристика овог подручја је знатно учешће старог становништва.

У погледу људских ресурса, односно броја становника, на територији града Зајечара, у периоду 1948-1981. г. приметан је константан раст и повећање броја становника од 62.887-76.681, односно између 2.000 и 4.000 између пописа. Нажалост, како је у овоме крају најизраженија „бела куга“ у Србији, не чуди да од 1981. године, па до данас имамо осетан пад броја становника од 76.681 на 65.969 према попису из 2002. године, док је према статистичкој процени тај број у 2006. години пао на свега 63.398 становника. Према попису становништва, домаћинства и станова из 2022. године број становника износи 48521.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Наталитет	427	425	459	436	400	340	321	309	327	278	313
Морталитет	1056	1057	1057	1081	1021	1046	1046	1028	1042	1147	1330
Природни прираштај	-629	-632	-598	-645	-621	-651	-725	-719	-715	-869	-1017

Извор: Витална статистика, Републички завод за статистику

У складу са тим у порасту је још једна негативна тенденција - пораст броја становника на привременом раду у иностранству.

У укупном становништву, што је и ситуација на целој територији Србије већи је број жена од броја мушкараца. Карактеристика овог подручја је знатно учешће старог становништва. Изразита је у разлика у проценту насељености урбаних и руралних подручја. Па тако, док је у граду настањено 32448 становника, односно 66,87 % од укупног броја становника, у селима тај проценат износи свега 33,12 односно 16.083 становника.

По националној структури становништва града Зајечара је вишенационална заједница. Најбројнији су Срби, а поред њих ту живе Власи, Роми, Румуни, Горанци, Муслимани, Македонци, Црногорци, Југословени, Бугари, Хрвати, Албанци и други.

Табела 4. Структура становништва према етичкој или националној припадности, попис из 2022.

	Град	
	Број	Удео у укупном становништву (%)
Срби	41978	87,47
Црногорци	44	0,16
Југословени	133	0,15
Албанци	27	0,06
Румуни	192	0,34
Бугари	132	0,28
Хрвати	49	0,12
Власи	1476	3,08
Горанци	28	0,06
Македонци	91	0,25
Муслимани	22	0,05
Роми	637	1,33
Остали	217	0,45
Неизјашњени	1144	2,38
Непознато	1801	3,75

Локална привреда

Зајечар је административни, политички и културни центар Зајечарског округа, и некадашњи центар Тимочког региона, и као такав има изузетно развијен ванпривредни сектор почев од културе и медија преко образовних институција, институција здравства, судства, полиције, банкарства итд.

По степену привредне развијености, град Зајечар се сврстава у ред средње развијених градова у Републици Србији. У граду Зајечару постоје изванредне могућности за развој туризма, саобраћаја, приватног предузетништва.

Економски развој последњих пет година број привредних друштава је у благом опадању док је број предузетника у благом порасту. Од 1233 активних привредних 23 субјеката, према подацима

Агенције за привредне регистре (последње ажурно стање се односи на период до 18.01.2022. године), на територији града послује 1233 предузетничких радњи и 331 предузећа. Према подацима из 2022. године (на дан 18.01.2022.), највећи број предузетничких радњи бавио се пружањем услуга - око 49% (600 предузетника), трговином – око 30% (366 предузетника) различитим облицима производње – око 21% (267 предузетника), док се највећи број привредних друштава бавио пружањем услуга око 44% (145 предузећа), трговином – око 35% (117 предузећа) и различитим облицима производње – око 21% (69 предузећа).

Тржишта рада

Укупни број незапослених лица, према евиденцији Националне службе за запошљавање - Филијала Зајечар, стање на крају месеца децембар 2021. године, износи 4.025 лица, од чега је 2.162 жена. У односу на исти месец прошле године забележено је смањење од чак 1086 лица или 16,8%. Укупно радно активно становништво (53,1 за 2020 годину – статистички годишњак „Општине и региони у Републици Србији 2020“) износи 23.882 од којих се број запослених према подацима завода за статистику смањује из године у годину. Највећа број незапослених лица према степену стручне спреме и то I степеном стручне спреме од укупног броја 1329 чине 617 жена и 712 мушкараца. Са VIII степеном стручне спреме од укупног броја 1 чине 0 жене и 1 мушкарац. Највећи број незапослених лица према трајању незапослености преко десет година и то 797 од чега је 475 жена и 322 мушкараца а најмање од 8-10 година и то 186 од чега је 110 жена 76 мушкараца. Из наведених података се може закључити да највећи удео у укупном броју незапослених чине лица без скоро икакве формалне квалификације и они који су јако дуго незапослени.

Култура

Култура на подручју града Зајечара - остваривање потреба и општих интереса грађана у области културе поверено је следећим установама: Установа Народно позориште-Центар за културу „Зоран Радмиловић“, Народни музеј Зајечар, Историјски архив Тимочке крајине и Матична библиотека „Светозар Марковић“. Чињеница је да су поменуте установе културе смештене у временским зградама, међу којима су и поједине под заштитом Заводом за заштиту споменика Ниш, те да су неопходне извесне санације у смислу побољшања енергетске ефикасности, реконструкције и адаптације изложбених простора и радних просторија озвучења и расвете. Поред тога, реализација било ког програма из области културе није могућа без адекватне заштите објеката од пожара и остале техничке подршке. Најзначајнији културни објекат је античка царска палата „Феликс Ромулијана“ – Гамзиград - која се од 29. јуна 2007. г. налази на УНЕСКО-вој листи светске баштине. „Феликс Ромулијана“ је најзначајнији туристички потенцијал града Зајечара. Отпочело је извођење радова на изградњи I фазе Центра за посетиоце. Пројекат финансира Европска унија у оквиру пројекта „ЕУ за културно наслеђе и туризам“ који имплементира Немачка развоја агенција ГИЗ. Зајечар има недостатак смештајних капацитета. Постоји само један хотел који може да прими веће групе туриста.

Туристички потенцијал

Град Зајечар је један од градова који су секундарни градски туристички центри националног значаја са претежно целогодишњом понудом и улогом лидера примарних и секундарних туристичких простора. Туризам спаде у приоритетни сектор града Зајечара и његове привреде са великим потенцијалом за раст. У последњих неколико година његов значај за друштвено-економски развој и његово учешће у БДП је расло. Град Зајечар годишње посети око 9500 људи; Царску палату Феликс Ромулијану, најзначајнији споменик културе источне Србије, посети близу 12000 туриста годишње, а сви заједно остваре близу 45000 ноћења годишње.

Индустрија

Више различитих фактора може веома повољно да утиче на развој индустрије: енергетски ресурси (налазишта угља, кварца, водотокови), шумски ресурси, велике могућности пољопривреде за производњу сировина за индустрију (сунцокрет, дуван, житарице, грожђе, воће и др.) могућност превоза сировина до индустријских постројења и финалних производа до потрошача расположивом путном и железничком мрежом, као и оближњим речним пловним путем Дунавом.

У развоју је приватно предузетништво, у оквиру којег доминирају угоститељска, услужне, трговачке и занатске делатности.

Јавне установе предшколског образовања и васпитања

Први организовани облик рада са децом у Зајечару био је “Дечје забавиште” Марије Миланковић отворено 1893. године, са 17-оро деце узраста 5-7 година.

Од 1929. године, на велико залагање Женског хришћанског друштва, школских и општинских власти, отворено је “Дечије забавиште” које је уписало 71 дете.

Неколико година пре Другог светског рата у Зајечару је, упоредо са “Дечјим забавиштем” радио и Приватно забавиште при римокатоличкој цркви у којој је боравило 25-30 предшколаца. Рад ових забавишта престао је почетком Другог светског рата.

Наставак организованог рада са децом предшколског узраста усредио је јануара 1944. године са 15-оро деце, у згради Мушке основне школе (сада ОШ “Десанка Максимовић”).

Прва државна установа за децу предшколског узраста је “Дечје обданиште” отворено 1946. године и имало је 24-оро деце.

Друга установа за децу “Дечије јасле” отворена је 1947. године и имала је 20-оро деце.

Ове две установе спојене су 1952. године у Комбиновану установу за дневни боравак предшколске деце, а 28. октобра 1969. године основана је Установа за непосредну заштиту деце (садашњи вртић “Здравац”) и то је почетак самосталног рада садашње Предшколске установе “Ђулићи” Зајечар. Од тада су се отварали редом, “Невен”, “Љиљан”, “Ђурђевак”, “Маслачак” и “Пламенац”, “Свитац”, “Изворчић”.

Данас, предшколско образовање на територији града Зајечара организује и спроводи Предшколска установа “Ђулићи” Зајечар са седам наменски изграђених објеката, дисперзираних у граду и селима Грљан и Велики Извор.

Ова установа своју делатност проводи реализацијом програма васпитно-образовног, превентивно-здравственог и социјалног рада са децом предшколског узраста.

Предшколска установа

Предшколско образовање организује и спроводи Установа за децу "Ђулићи". Ова установа своју делатност проводи реализацијом програма васпитно-образовног, превентивно-здравственог и социјалног рада са децом предшколског узраста. Располаже са седам наменски изграђених објеката, дисперзираних у граду и селима Грљан и Велики Извор: "Ђурђевак", "Здравац", "Љиљан", "Маслачак", "Свитац", "Пламенац" и „Изворчић”.

У склопу Предшколске установе “Ђулићи” постоје 7 вртића које похађају 949 детета у 42 групе. Број деце уписаних у припремни предшколски програм је 160. Број запослених васпитача у 2025 години је 82 број стручних сарадника 3, број осталих радника 55 и 1 педагошки асистент. Укупан број свих запослених радника је 141.

Ред. бр	Профил стручности	Број радника
1.	Директор	1
2.	Помоћник директора	1
3.	Стручни сарадник - педагог	1
4.	Стручни сарадник-псилог	1
5.	Стручни сарадник-логопед	1
6.	Медицинска сестра	24
7.	Сарадник-мед.сестра за првентивно здравствену заштиту	4
8.	Сарадник за унапређење превентивно здравствене заштите	1
9.	Сарадник за исхрану нутрициониста	1
10.	Педагошки асистент	1
11.	Васпитач	58

12.	Правни послови	2
13.	Административни и финансијски послови	4
14.	Припремање хране	2
15.	Сервирање хране	8
16.	Одржавање хигијене	21
17.	Магационер - достављач	1
18.	Мајстор одржавања – Шеф текућег одржавања	1
19.	Мајстор одржавања – референт за ПЗЗ	1
20.	Мајстор одржавања	2
21.	Помоћни радник	2
22.	Техничар одржавања одеће	3

Године изградње вртића:

1. Вртић “Ђурђевак” - изграђен 1978. године, површине 1650 км, са учионицама површине 564 км и површином дворишта од 3166 км.

Укупан број деце који вртић може да прими 195

Укупан број уписане деце 180

2. Вртић “Здравац” – изграђен 1969 године, површине 743 км, са учионицама површине 483 км и површином дворишта од 1610 км.

Укупан број деце који вртић може да прими 177

Укупан број уписане деце 161

3. Вртић “Љиљан” – изграђен 1975. године, површине 635 км, са учионицама површине 344 км и површином дворишта од 1594 км.

Укупан број деце који вртић може да прими 146

Укупан број уписане деце 143

4. Вртић “Маслачак” – изграђен 1983. године, површине 1257 км, са учионицама површине 464 км и површином дворишта од 6042 км.

Укупан број деце који вртић може да прими 200

Укупан број уписане деце 161

5. Вртић “Свитац” – изграђен 2012. године, површине 1990 км, са учионицама површине 1072 км и површином дворишта од 2900 км.

Укупан број деце који вртић може да прими 249

Укупан број уписане деце 238

6. Вртић “Пламенак” – изграђен 1986. године, површине 256 км, са учионицама површине 245 км и површином дворишта од 2000 км.

Укупан број деце који вртић може да прими 56

Укупан број уписане деце 56

7. Вртић “Изворчић” – почео са радом 2012. године, површине 45 км, са учионицом површине 40 км и површином дворишта од 700 км.

Укупан број деце који вртић може да прими 20

Укупан број уписане деце 10

Кретање бр. деце у предходне четири године:

Година	Број деце
2021/2022	894
2022/2023	920
2023/2024	946
2024/2025	949

Пријем деце у вртић (поступак)

Установа врши пријем деце по спроведеном Јавном конкурс у складу са расположивим капацитетима. Конкурс се завично објављује на званичној веб страници Установе и на улазним вратима Предшколске установе „Ђулићи“ Зајечар, адреса Насеље Краљевица бб.

Конкурс спроводи Комисија за пријем деце у Установу, коју именију директор.

Радна година почиње 01. септембра текуће године, а завршава се 31. августа наредне године.

Упис деце се врши текуће радне године за наредну радну годину.

Рок за пријем захтева за упис деце у вртић је у периоду од 01. до 15. априла текуће године, комисија одлучује о поднетим захтевима у мају месецу текуће године, а полазак у вртић је од 01. септембра текуће године.

Васпитно образовни рад

ПУ „Ђулићи“ Зајечар програм васпитно-образовног рада реализује од 2020. године у складу са Правилником о основама програма предшколског васпитања и образовања „Године узлета“, по којима се вртић сагледава као заједница учења деце и одраслих у којој су обезбеђени услови за игру и учење у различитим окружењима и кроз разноврсне интеракције са материјалима, другом децом и одраслима.

Програм неге и васпитно-образовног рада деце узраста до три године започиње програмом адаптације/транзиције, породица-вртић, са посебним фокусом на континуитет дечијих искустава. Процес прилагођавања обухвата: родитељске састанке или индивидуалне разговоре са медицинским сестрама васпитачима; боравак родитеља у групи; израду индивидуалног плана адаптације за свако дете; пружање стручне подршке родитељима током периода прилагођавања. Основних задатака рада у јаслицама је структурирање подстицајне и инспиративне средине за игру и учење у којој ће деца имати прилику да учествују у развијању програма сопственим темпом.

Развијање реалног програма васпитно-образовног рада са децом узраста од 3 године до 5,5 год. деца се укључују у васпитне групе које користе разноврсне просторе вртића, као и локалну заједницу, подржавајући ситуационо учење кроз истраживање, игру и развој различитих тема и пројеката. Вртић је осмишљен као подстицајна физичка и социјална средина у којој је дете: посвећено својој активности, може да се осами, прави изборе, самостално је и независно, осећа се сигурно, пријатно и опуштено, задовољава своју радозналост, ствара односе са другом децом, ради са другима, сарађује, комуницира, размењује, активно је, креативно, експериментише, изражава се на различите начине, има континуитет активности, види свој процес учења, идеје и продукте, доживљава простор као свој.

Припремни предшколски програм са децом узраста од 5,5 до 6,5 год. усмерен је на развој вештина и компетенција, које служе као основа за даље школовање и целоживотно учење. Програм се реализује кроз активности које подржавају: осамостаљивање деце; физички и социо-емоционални развој; подстицање радозналости и креативности; неговање индивидуалности и упознавање са основама писмености. Посебно важан аспект припреме за школу односи се на увођење деце у свет писмености. Рана писменост се развија у подстицајном језичком окружењу кроз активности у којима различити начини симболичког бележења и писана комуникација имају сврху и смисао за дете у самој активности, а не кроз издвојено подучавање деце читању и писању. Такође, као важан аспект припреме за школу односи се на подршку развијању још једне важне компетенције за целоживотно учење - учењу учења. Ова компетенција се развија подршком деци да освешћују процес властитог учења (запитаности, постављања питања, развијање сопствених теорија и хипотеза, решавања проблема, проналажење различитих извора информација, заједничко долажење до решења, конструкција знања, промишљање, преиспитивање и др.). Учење учења је смислено повезано са игром, активношћу и ситуацијом у којој дете учествује и кроз укључивање деце у развијање

програма. Током развијања Припремног предшколског програма остварује се стална сарадња са породицом и локалном заједницом, са посебним нагласком на школама у окружењу.

Учење деце у вртићу остварује се кроз различите ситуације делања (игру, животно- практичне ситуације и планиране ситуације учења), а не кроз директно подучавање васпитача. Кроз њих дете: гради свој идентитет и односе са другима, развија самосталност, истражује и гради значења, развија симболичко изражавање, ужива и радује се.

Целокупан рад у нашим вртићима осмишљен је тако да деца уче кроз активну партиципацију у пројектима. Пројекти се реализују кроз фазе: покретање, развијање и затварање пројекта. Кроз активности, деца уче како се учи, граде односе и уживају у стваралачким процесима. Сваки пројекат завршава се прославом, где деца представљају своје радове, делећи их са другима на креативне начине. Развој деце пратимо кроз дечије портфолије и пројектне паное, што нам омогућава документовање њихових постигнућа и напретка у свим сегментима развоја.

Подршка у психофизичком развоју

У циљу пружања подршке деци у психофизичком развоју у установи формиран су следећи тимови:

- Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривање кога чине: директор, помоћник директора, секретар, стручни сарадници, васпитачи

- Тим за инклузивно образовање кога чине: директор, помоћник директора, стручни сарадници, васпитачи, родитељ

- Тимови за пружање додатне подршке за свако дете са сметњама у развоју, који су састављени од васпитача, стручних сарадника, родитеља или другог законског старатеља детета са сметњама у развоју. По потреби се укључују и други сарадници и стручњаци који додатно раде са дететом ван установе.

Деца са сметњама у развоју се укључују у вршњачке групе према следећим критеријума: укупан број деце у групи, број деце са сметњама у развоју у групи (максимално два детета), близина места становања.

Чланови Тима за пружање додатне подршке планирају подршку детету и породици приликом укључивања у вртић, као и на свим другим нивоима транзиције (јасле-вртић, вртић-вртић, вртић-школа) ради обезбеђивања континуитета искустава детета. Препознавање потреба за додатном подршком врши се континуираним посматрањем, праћењем деце од стране васпитача, родитеља, стручних сарадника и уважавањем различитих перспектива приликом израде педагошког профила и мера индивидуализације/ИОП-а.

Васпитач и стручни сарадници прате развој и процес учења детета и утврђују да ли постоје физичке, комуникацијске или социјалне препреке које неповољно утичу на добробит и развој детета и након тога приступају прикупљању података ради формирања документације у сврху пружања одговарајуће подршке у васпитању и образовању. На основу прикупљених података и документације, стручни сарадник координира израду и у сарадњи са васпитачем и родитељема израђује педагошки профил детета и мере индивидуализације. По потреби Тим за пружање додатне подршке израђује Индивидуални образовни план (ИОП), којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању детета ако мере индивидуализације нису довеле до остваривања добробити детета или ако нису задовољене образовне потребе детета са изузетним способностима. ИОП доноси Педагошки

колегијум, на предлог Тима за инклузивно образовање. Родитељ даје сагласност за спровођење ИОП-а. ИОП се доноси и вреднује тромесечно у првој години уписа детета, а у свакој наредној години на почетку полугодишта.

Сарадња са родитељима

Сарадња са родитељима се реализује кроз следећи програм: уважавајући чињеницу да је породица примарни и најважнији васпитач деце, да се дечије најраније учење и развој одвија у породици и кроз тај породични контекст се гради основ учења и развоја деце у свим другим контекстима, јасно је да предшколски програм може употпунити дечија искуства одрастања и учења, само ако се развија кроз партнерске односе са породицом, што јесте основни циљ.

Грађење партнерства се одвија кроз:

- Узајамно поштовање и поверење
- Познавање, емпатију, осетљивост и уважавање перспективе друге стране – васпитача и родитеља
- Сталну отворену и смислену комуникацију и дијалог о детету, програму, родитељству
- Узајамно препознавање и уважавање доприноса и снага и једне и друге стране – родитеља и васпитача
- Заједничко доношење одлука и спремност на компромисе и промене.

У циљу грађења партнерства са породицом, програм сарадње реализоваће се кроз различите облике и начине :

- Осмишљавање простора који ће емитовати добродошлицу родитељима- постери добродошлице, визуелне одлике простора...

- Осмишљавање програма сарадње који је настао кроз дијалог са родитељима о различитим начинима укључивања породице; уважити различитост породица и програм прилагођавати потребама и могућностима родитеља

- Упознати родитеље са концепцијом Основа програма, на почетку године, на родитељском састанку, затим кроз писане информације, процесне паное и сталне састанке - Развијање програма којим се даје простор за учешће породице и уважавање мишљења, предлога, сугестија и коментара родитеља на разне начине – анкете, свакодневни контакти, боравак родитеља у вртићу и групи, табле за родитеље (шта је за њих важно, шта би желели у вртићу у односу на своју децу и себе), као и деце како би они желели да се њихови родитељи укључе у вртић или учествују

- Развијати писану документацију ком се обезбеђује узајамна информисаност и документују активности у вртићу

- Позивати лично родитеље на учешће у планираним активностима, уз помоћ и подршку васпитача или других родитеља

- Организовати социјалне активности које пружају могућност дружења и стварања добрих односа између самих породица и између васпитача и родитеља као што су излети, шетње, посете разним културним догађајима, седељке...

- Практиковати састанке са родитељима, на којима ће се водити дијалог о активностима деце, програму, начину рада

- Постоји време – у различито доба дана и у различитим данима у недељи – одређено у складу са временом родитеља, када васпитачи и родитељи разговарају о детету

- Обезбедити редовне могућности за непосредну комуникацију кроз индивидуалне сусрете, групне сусрете и састанке

- Родитељи могу да се активно укључе у различито време, на различите начине и то се документује.

Програм сарадње са породицом базираће се на овим полазиштима, кроз различите облике и начине сарадње, уз уважавање различитих потреба, могућности и интересовања породице.

Основне школе и издвојена одељења основних школа

Програм предшколског васпитања и образовања, у години пред полазак у школу, остварује се и у основним школама и издвојеним одељењима основних школа, и то:

Редни број	НАЗИВ ШКОЛЕ	СЕДИШТЕ И АДРЕСА	ИЗДВОЈЕНА ОДЕЉЕЊА
1.	"Љуба Нешић"	Зајечар, ул. Доситејева бр. 2	
2.	"Љубица Радосављевић Нада"	Зајечар, ул. Ђердапска бб	
3.	"Јеремија Илић-Јегор"	Рготина, ул. Светосавска бб	
4.	"Десанка Максимовић"	Зајечар, ул. Доситејева бр. 4	
5.	"Хајдук Вељко"	Зајечар, ул. Добривоја Радосављевића Бобија бб	Звездан, Гамзиград
6.	"15. Мај"	Мали Јасеновац	Градсково, Велики Јасеновац, Шипиково

7.	"Владислав Петковић Дис"	Грљан, ул. Зорана Радмиловића бр. 10	Грлиште, Мали Извор Мариновац, Заграђе Врбица
8.	"Јован Јовановић Змај"	Салаш, ул. Маршала Тита бр. 35	Велика Јасикова, Глоговица, Дубочане, Метриш, Копривница, Табаковац, Брусник, Мала Јасикова
9.	"Доситеј Обрадовић"	Вражогрнац	Трнавац, Николичево
10.	"Вук Караџић"	Велики Извор, ул. Изворски пут бб	Халово
11.	"Ђура Јакшић"	Зајечар, ул. Лењина бр. 1	Лубница

Преглед броја деце припремног предшколског програма у школској 2024/2025 години у основним школама:

Редни број	НАЗИВ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ	БРОЈ ДЕЦЕ	БРОЈ ГРУПА
1.	"Љуба Нешић"	22	1
2.	"Љубица Радосављевић Нада"	22	1
3.	"Јеремија Илић-Јегор"	11	1
4.	"Десанка Максимовић"	32	2
5.	"Хајдук Вељко"	15	2
6.	"15. Мај"	/	/
7.	"Владислав Петковић Дис"	4	3
8.	"Јован Јовановић Змај"	7	4
9.	"Доситеј Обрадовић"	7	1
10.	"Вук Караџић"	7	1

11.	"Ђура Јакшић"	30	2
-----	---------------	----	---

Закључак:

Предшколско васпитање на територији града Зајечара има дугу и богату историју и традицију.

Предшколска установа „Ђулићи“ Зајечар је државна установа која деци обезбеђује васпитање и образовање, превентивну здравствену заштиту и исхрану. Установа је почела са радом 1969. године са једним вртићем, док данас обухвата 7 вртића и 42 васпитне групе у којима је уписано 949 деце узраста од 1 до 7 година, о којима брине 141 радник.

И ако је приметно смањење броја новорођене деце у граду Зајечару потреба за уписом деце у предшколске установе расте из године у годину.

Постоје листе чекања за упис у предшколску установу тако да је потражња за слободним местом већа од понуде.

Сваке године се дешава да Предшколска установа “Ђулићи” Зајечар не може да упише сву пријављену децу.

Постојећа Предшколска установа “Ђулићи” Зајечар са 7 вртића на територији града Зајечара може се донекле сматрати оптималним решењем у погледу потребе у наредних четири године (односно од 2025-2029. године).

На локалном нивоу пратиће се демографска кретања као и сагледавати евентуалне потребе за усклађивање и корекцију.